మనిషి గెలిచాడు

డి. ఉమామహేశ్వర్

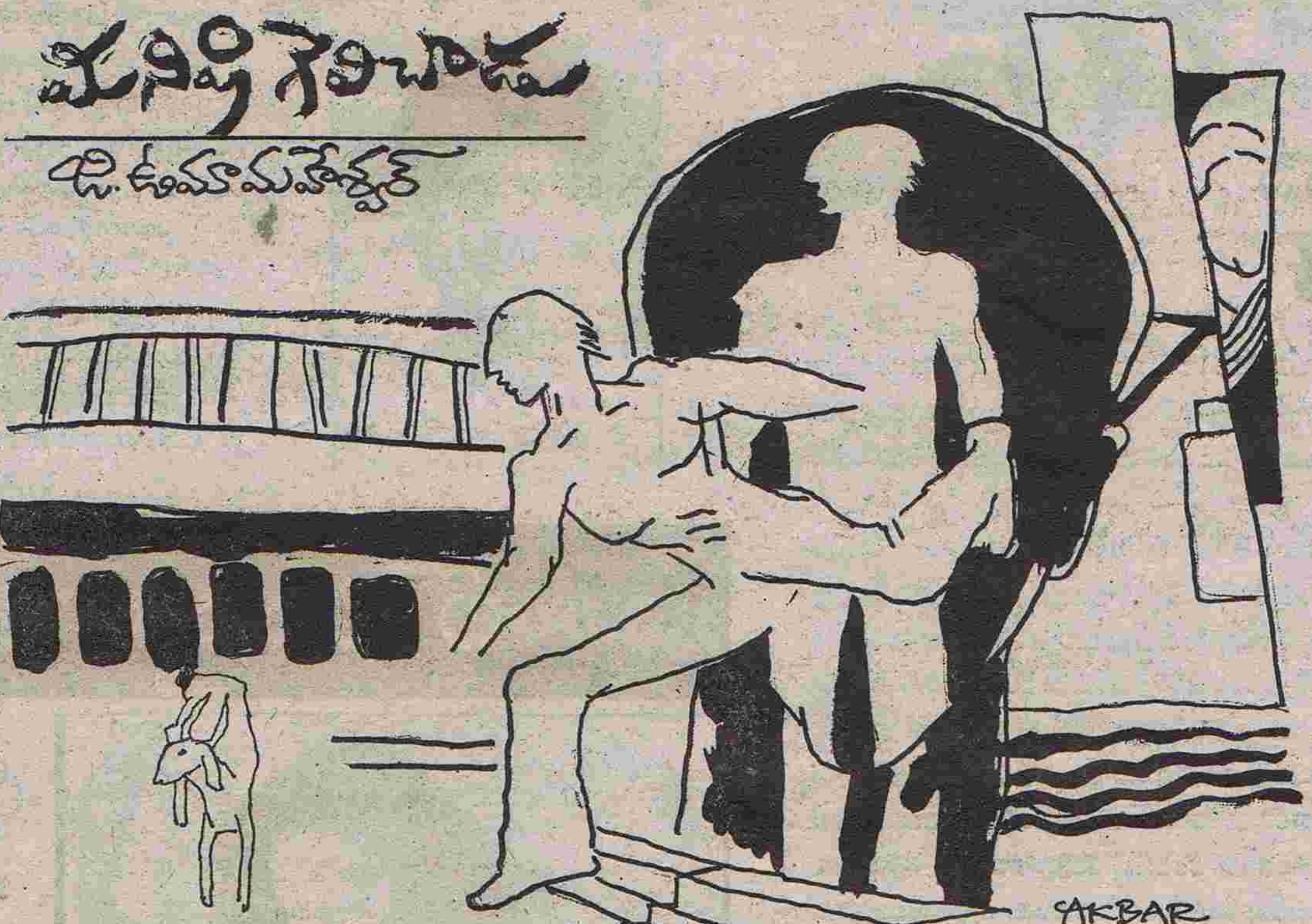

"కోటాలాంటి కోటా జగతిలో ఏ కోటా లేదు.

కోటాలాంటి కోట" దాసరీరన్న తత్వాన్ని సాగదీస్తున్నాడు.

వయసు పెరిగే కొద్దీ నిద్ర తక్కువవుతుందంటారు. ఈ ముసలోడు యింత పొద్దున్నే లేచి తత్వాలు మొదలుపెట్టాడు.

చుట్టూ చీకటి అమావాస్య రోజులు కాబోలు - ఊర్లో వున్నప్పుడు తెలిసేవి అమాసలు, పున్నాలు సిటీకెళ్ళాక వాటి అవసరమెవ్వడూ రాలేదు. మంచం మీద నుండి లేచే ప్రయత్నం చేశాను. ప్రయాణపు బడలిక ఒళ్ళు సహకరించలేదు. నిద్రపోదామని కళ్ళు మూసుకుంటే 'ఝుయ్యి'మని దోమలు. రాత్రి పడుకున్నప్పటి నుండి దోమల్ని కొట్టేందుకే సరిపోయింది-అప్పుడప్పుడు మధ్యలో మగతనిద్ర-నిద్రలో కూడా ఒకటే కలలు.

టైము చూస్తే ఐదుకావస్తోంది.

గుడిసెలోపల నాన్న గురక తీవ్రత వగలంతా ఆయన పడిన శ్రమను తెలియచేస్తోంది. చుట్టూ రిజర్ కంపల్లోని కీచురాళ్ళు శక్తికొద్దీ 'కీ' పెడుతున్నాయి. దాసరీరన్న వీటిని అధిగమించి పాడుతున్నాడు.

"ఆరుకోతులు ఎగురుచున్నవి
ఆరు చక్రములు తిరుగుచున్నవి
కామమని యెడి కందకమున్నది
దాటిన వాడే ధన్యుడు పోరా!"

"కోటలాంటి కోట జగతిలో ఏ కోటా లేదు"

వయసులో ఉన్నప్పుడు పాటలూ పద్యాలూ పాడి కాపోళ్ళ ఆడోళ్ళకే ఎసరు పెట్టినోడు ఈరన్న.

ఇప్పటికీ పదీ, పావలా కూడబెట్టి కూడబెట్టి సాదాపురంలో రెండో భార్య కొడుక్కి సారా మామూలుగా యిస్తుంటాడు.

దయ్యాలు వల్లించబట్టే వేదాలు ఈ దేశంలో ఇంకా భద్రంగా వున్నాయి. పడుకునే అడిగాను.

"ఏం మావా! కందకం దాట్నావా? కోట్లోకి బోయినావా?"

"ఎవురూ, శీనబ్బయ్యా? రాత్రి మంచం బయటేసుంటే ఎవురోలే అనుకున్నా? ఎప్పుడొచ్చినావు? ఏం ఇంత కాలాని కొస్తివే! ఒక్కనికే ఒస్తివా? పిల్లోలు రాలా?"

మంచం మీద నుండి లేచి కూర్చుని అడిగాడు ఈరన్న

"కొంచెం పనుండి వచ్చినా. ఈ పొద్దు మద్దాన్నం కెల్ల మళ్ళ బోవాల. ఇంక ఒక్క దినానికెందుకులే అని పిల్చుకురాలా"

అత్మవంచన!

ఈరన్న ఏమో మాట్లాడుతున్నాడు,

ఏమి అర్థం కావట్లా-మనసుకెక్కటంలా చెవుల దగ్గిరే ఆగిపోతున్నాయి.

"తాతను జేజిని చూణ్ణీకొస్తాను!" అంటూ బాబు గొడవ చేయడం నిజం.

"ఒక్కపూటే గదా! ట్యూషన్ పోతే పోయిందిలే. అమ్మా, నాన్న కూడ సంతోష పడతారు. చూడక చాన్నాళ్ళయింది గదా!" అనడం నిజం

"చూడకపోతే మునిగిపోయిందేం లేదు- ఆ దోమలకు, గలీజుకు అబ్బ వద్దు నాయనా ఆ మురికి కొంపల్లోకి పోకుంటె మానె. లక్షణంగ ఏదో బిడ్డ ఆరోగ్యంగా వున్నాడు. అక్కడకు బోయి మళ్ళ ఆరోగం ఈరోగం- ఏమొద్దులే! అంతగ ప్రేముంటే వాళ్ళనే వచ్చి చూసి పొమ్మను" హైమ అనడం నిజం.

ఆ సంఘటన గుర్తుకు రావడంతోనే కళ్ళు గట్టిగా మూసుకుని పిడికిళ్ళు బిగించి పట్టెలకు అదిమాను.

పేరుకుపోయిన కసి!

పొరలు పొరలుగా అనుభవాల రూపంలో అంతరంగంలో అణచుకున్న కసి! పరిస్థితులు అనుకూలించని నిస్సహాయత! ఎవరిపైన ద్వేషం? ఒకరా యిద్దరా? ఈ వ్యక్తులు సంఘం, గ్రామం, పట్నం - మొత్తం ఈ ప్రపంచంపైనే కసి!

" కాబట్టి మన చేతుల్లో ఏం లేదురా శీనా!

దాటుదామంటే మన తరమా! దాటేమంటే వాడే ఏదో రూపంలో దాటిపిస్తాడు." ఈరన్న ముగించి మంచం దిగి గుడిసెలోకి నడిచాడు.

చిన్నప్పటికీ యిప్పటికీ ఈ వాడలో ఏం మార్పు లేదు.

ఐదారుగురు ఊరొదిలి వెళ్ళిపోవడంతో పాడుపడిన గుడిశెల మొండిగోడలు-ఎదురుగా!

గవర్నమెంటు పక్కాయిళ్ళు కట్టిస్తాము అని చెప్తే వీళ్ళొప్పుకోలేదు. ఎక్కడో హైవే రోడ్డులో హరిజనవాడ కట్టిస్తామంటే ఎట్లా? ఊరికి సంబంధం లేకుండా మేముండం అని తీర్మానించుకున్నారు.

కరెంటు లేదు, డ్రైనేజి లేదు-సెప్టిక్ లెట్రిన్లు లేవు.

వానాకాలం బురద బురదగా వుంది వేళంతా

బండ్లుపోయిన చిహ్నంగా బురదలో గుంతలు చేసిన టైర్లగుర్తులు-ఆ గుంతల్లో చేరి మురికి నీరు-పైన తుట్టెలు తుట్టెలుగ పేరుకుపోయిన పాచి-దానిపైన

మసక మసకగా ఏదో తేలుతున్న వస్తువు పరీక్షగా చూస్తే సత్తు గ్లాసు నిన్నరాత్రి ఎదురింటి మారెప్ప చేసిన బీభత్సానికి ఆనవాలుగా మిగిలిపోయింది.

"నా పెండ్లాన్ని నాయిష్టం వచ్చినట్టు కొడతాను. ముండ నాయాళ్ళారా? మీ కొంపల్లోకి దూర్నానా? మీ పెండ్లాల పట్టుకున్నానా? ఎవుడు ముందుకొచ్చినా దీన్ని నరుకుతా! నేను దీని మాదిరి మాట తప్పేటోన్ని కాదు. ఇది తప్పడ్లంజ! కట్టుకున్నోని కండ్లల్లోనే కారం కొడదామనుకునింది! బళ్ళారి నుంచి నాటొచ్చిందిరా మారెప్పా! అని తౌరిగాడు ఎంతో అభిమానంగ చెబితే డబ్బుల్లేవని నకరాలు చేస్తుంది. నీ లంజెవ్వరాలు నాకాడ కాదని దేవుడి పటం కాడ చూస్తే...దీన్ని... పళ్ళు బిగపట్టి దభీదభీమని పిడిగుద్దులు గుద్ది థూ! దీన్ని కొట్టి ఒగటె ఎముబోతును కొట్నా ఒకటే! నీ యవ్వ" అంటూ మూటలాగా విసిరేశాడు ఆదెమ్మను.

తవుక్కున కిళ్ళీ ఉమ్మేసి

"ఇట్లాంటి కంతిరి ముండలనేం చేసిన పాపం లేదు" ప్రక్కనే ఉన్న పొరక తిప్పి చుర్రు చుర్రుమనిపించేడు. చేతులడ్డం పెట్టి తప్పించుకునే ప్రయత్నం చేసిందాదెమ్మ.

వెంటనే వంటింట్లోకి పోయాడు. చేతికందిన తట్టలు, తప్పేళాలు, గ్లాసులు, బుట్టలు, చీరెలు అన్నీ బయటకు విసిరేశాడు. అవన్నీ ఏరే ప్రయత్నంలో ఉన్నామెను రెట్టపట్టుకొని పైకి లాగాడు.

"సిగ్గులేని ముండా! మళ్ళా ఇంట్లోకి వస్తానువా? లేదు-నేనొస్తాకోను-యియ్యాల అటోయిటో పైసల్ పద్దాలుగుణాల్! తేలిపోవాల! ఇంత చేసేన్దాని ఇంకోస్తే మందుకోమండవా? ఎవదు జెప్ప నాకొదుకు-ఎంకతీరతా కొడుక్కి!"

ఆమె ఏడుస్తునే వుంది.

"ఇదిగో! ఈడిమీద ప్రెమాణం చేసి చెప్పు!"

కొడుకును లాక్కొచ్చి బిక్కు బిక్కుమంటున్న వాణ్ణి ఆమె ముందు నిల్చోబెట్టాడు. సీత అగ్నిప్రవేశం అయిపోయింది. రాముడు తృప్తిపడి అలసిపోయి మంచానికి అడ్డం పడ్డాడు.

అన్ని సామాన్లు లోపలికి తీసుకొని పోయి ఈ గ్లాసు కనపడక వదిలేసినట్టుంది. తాగుడు మైకంలో నిద్రలో ఏదో కలవరిస్తున్నాడు మారెప్ప.

అప్పుడప్పుడే ఆకాశం రంగులు మారుస్తోంది. లేటయిన కోళ్ళు గొంతెత్తి కూస్తున్నాయి. ఇంట్లో నుంచి అమ్మ వళ్ళు విరుచుకుంటూ ఆవులిస్తూ "హా! శ్రీరామచంద్రా!" అనుకోవడం వినిపిస్తోంది. ఎదురింటి

వాకిలి తెరచుకుని ఆదెమ్మ అమాయకత్వపు చిర్నవుతో బయటకొచ్చింది.

ఆమె అంత ప్రసన్నంగా ఎలా వుంటోంది? ఎందుకుంటుంది. బహుశా తన కసినంతా ఆలోపల ఎక్కడో అంతరాల్లో సమాధి చేసి వుంటుందేమో! ఆమెను సర్దుబాటు తనానికి బానిసను చేసినందుకు ఆమె తరపున ఈ వ్యవస్థపైనే కోపం వచ్చింది. అసహ్యమేసింది.

గ్లాసు విషయం చెబుదామనుకునేంతలో--

బుడ బుడ బుడ బుడ మంటూ శబ్దం చేస్తూ ఆటో ఒకటి అదే రోడ్డులో వచ్చింది. వస్తూ వస్తూ ఆ గ్లాసును ఆ బురదలో కూరుతూ వచ్చింది. ఆ మురికి నీళ్ళపైన వాలిన వేలకొలదీ చిట్టీగలు, దోమలు గుయ్యిమని చప్పుడు చేస్తూ అస్తవ్యస్తంగా స్థిరంలేని ఆలోచనల్లా తిరుగుతూ పల్టీలు కొడుతూ మళ్ళీ ఆ మురికి నీళ్ళపైనే వాలడం మొదలుపెట్టాయి. రెండు గుడిసెల అవతల ఆటో ఆగింది. డ్రైవర్ సీట్లో నుంచి దిగిన వ్యక్తిని వెంకటేశంగా పోల్చుకున్నా రాత్రంతా ఆటో ఏశాడు కాబోలు.

నేనూ ఇక్కడే పెరిగే వుంటే ఇలానే ఆటోనో, రిక్షానో పెట్టుకునేవాడినేమో!

ఉలిగప్పసారు దేవుడు! "ఒరే ఎంకన్నా! నీ కొడుక్కి మంచి తెలివుంది. జ్ఞాపకశక్తి వుంది. చదివించరా!" అని నాన్నతో అంటే

"మాకవన్నీ ఎట్ల తెలుస్తాయి సారూ! ఏదో కూలినాలికి పోయే జనం మేము. ఆ స్కూల్లు, కాలేజీలు అవన్నీ మేమేడ తిరుగుదుము?"

"వాణ్ణి నాకప్ప చెప్పు గవర్నమెంటు హాస్టల్లో యిడుస్తాను. పెద్ద ఖర్చు గూడ రాదు. ఏదో వాడింత చదువుకుని మంచి ఉద్యోగస్తుడవనీ!"

"వాడ్ని చిన్నప్పుడే కూలికి పంపి డబ్బు తీసుకోవాలని లేదు-అట్లని సదివిస్తే మాకు కూర్చోబెట్టి నడిపియ్యాలనే ఆశా లేదు. ఆడు బాగుపడితే మాకంతే చాలు."

జీవితంలో మొదటి మలుపు

ఎస్సీ హాస్టల్లో దుర్భరమైన జీవితం!

అర్థం చేసుకోలేని వయసే అయినా వార్డెన్ల ఎకసెక్కపు మాటలు. "సార్ జొరం గుంది సార్! ఆరు సార్లు వాంతికయింది. సార్! మన కాడికొచ్చే డాక్టరు సూది గట్టిగేస్తాడు-వేరేకాడ చూపించుకుంటా సార్!"

"వీడ్ని నిమ్స్ కంట తీసుకుపోండ్రా! మహరాజు పోషకులు"

ఏదో తెలియని ద్వేషం-ఏమీ చేయలేని నిస్సహాయత అప్పట్నుంచి పొరలు పొరలుగా...

తొమ్మిదో తరగతిలో-అర్ధరాత్రి ఒక టెన్త్ క్లాసోడు మీద పడి పశువులాగా... ఛీ!ఛీ!!!

ఎవరు దీనికి కారణం? గుండెల్లో లావాలు గూడుకట్టేందుకు?

టెన్త్ ఫస్టక్లాసులో పాసవ్వగానే ఉలిగప్ప సార్ ఇంటర్లో చేర్పించాడు. కొత్త వాతావరణం సార్ వాళ్ళ బంధువులింట్లో ఓ రూములో నివాసం చకాచకా మార్పులు.

శరీరంలో జరిగిపోతున్న మార్పులు-అర్థం తెలీని, సందేహాలు గొలిపే మార్పులు-క్లాసులో అమ్మాయిల గురించి చర్చలు అంగాంగ వర్ణనలు-మధ్య మధ్యలో అడగని సందేహాలకు దొరికే సమాధానాలు-ఎవరికీ చెప్పలేని ఎవరితో పంచుకోలేని వాతావరణం-

అన్నిటినీ జయించాలి-నిస్సహాయతను ఓడించాలి

జీవితంలో ఉన్నత శిఖరాలను అధిరోహించాలి.

పంతం-పట్టుదల

డిగ్రీలో తెలిసింది కులానికర్థం-

వర్గాలు, రాజకీయాలు-సిగరెట్‌లు-పార్టీలు-స్కాలర్‌షిప్‌లు-సినిమాలు-లెక్చరర్ల

మద్ద తుల్లో కొట్లాటలు-

'మేము బ్రాహ్మలకి, అర్యవైశ్యులకి మాత్రమే అద్దెకిస్తాం బాబూ!'

'వీళ్ళకి స్కాలర్‌షిప్‌లెందుకండీ-దండగ-ఒక్కో యేదు రెండు మూడుసార్లు చదువేందుకా'

'క్లాసులెగ్గొట్టి సినిమాలకెళ్ళేందుకూ, బీర్లు కొట్టేందుకు గవర్నమెంట్ డబ్బిస్తోంది'

'వాడి చూపులు చూడండి ఎట్లా వున్నాయో? ఆ కటింగు వాడూ-ఇళ్ళ కాడికి పోతే గంజినీళ్ళకి కరవు-ఇక్కడ ముక్కలు రాలేదని పళ్ళాలు విసిరికొట్టడం--తవలాంటి కసే వ్యక్తీకరణ రూపం వేరు.

ఉక్రోషాన్ని దిగమింగుకుంటూ-అందరిలా 'కసి'ని ఆవేశంగా చేతకాని తనాన్ని తెగింపుగా మార్చుకోదలచుకోలేదు.

వీళ్ళందరికీ అతీతంగా ఆలోచించాలి-సాధించాలి ఏంటీ? ఏంటీ? ఏమి సాధించి వీళ్ళిలా మాట్లాడుతున్నారు?

కులం - అది వాళ్ళ కష్టఫలమేమి కాదే-

అంతస్తు - డబ్బు - హోదా - మనమూ సాధించొచ్చు.

మార్గాన్వేషణ-

కాంపిటీటివ్ ఎగ్జామ్స్‌కి ప్రిపేరవడం - హైదరాబాద్ బాగుంటుంది. సెంట్రల్ యూనివర్శిటీలో పిజిలో చేరగానే - ఎంట్రన్స్ ర్యాంకు చూసి 'కలం బలం అనుకున్నా - కులం బలం అన్నమాట' ఓ కవిగాడి వ్యాఖ్య, సహించాలి - భరించాలి - సాధించాలంటే అన్నిటికీ ఓర్పుతో వహించాలి.

గవర్నమెంటు ఇచ్చిన రిజర్వేషన్లు ఉపయోగించుకోవాలి.

అప్పుడే వాటికీ విలువ - నా బత్తుక్కీ అర్థం.

సెమినార్లు - చర్చలు - మేధోపరమైన ఆణచివేత

యూనివర్శిటీ వాళ్ళకి గ్రూప్స్‌లో, సివిల్ సర్వీసుల్లో ర్యాంకులు చూసి శిఖరం అందే ఎత్తులోనే వున్నదని ఆనందించాను.

సివిల్స్ మొదటి ప్రయత్నం విఫలం! బాధపడలేదు.

రెండోసారి పోయింది - కారణాలు ఆలోచించాను. మెరుగుపెట్టుకున్నాను. మూడోసారి - పోయింది. కారణాలు శోధించాను.

కసి, పగ, ఉక్రోషం - ఎవరిమీద?

'ఊరినా కొడుకులందరూ కలెక్టర్లయి పోదామనే'

'ఏంటీ ఎస్సీ అయినా గూడా ట్రూకా లేదా?'

ఎలా అవుతాను? నా ముందు తరంలోనే సిటీల్లో సెటిలయి రిజర్వేషన్లు ఉపయోగించుకొని పెద్ద పెద్ద హోదాల్లో వున్న వాళ్ళు వాళ్ళ పిల్లలను ఉగ్గుపాలల్లోనే యుద్ధానికి సిద్ధం చేస్తుంటే.

ఏ యితర అగ్రకులాల, ఆస్తిపరుల బిడ్డలకూ తీసిపోకుండా కాన్వెంట్లు, రెసిడెన్షియల్, కోచింగులు, మెటీరియల్ ఇప్పిస్తుంటే-

మా జాతిలోనే మార్క్స్ సిద్ధాంతం ఋజువవుతుంటే-

ఈ అందమైన మోసానికి

పోలీసు దెబ్బలాంటి ఈ అవ్యక్తపు బాధాకర సంఘటనలకి విసిగిపోయాను - అలసిపోయాను.

ఇంక ఓపిక లేదు - గ్రూప్ టు సర్వీసుతో తృప్తిపడి స్థిరపడ్డాను. కాని ఆదెమ్మలాగా మౌనంగా భరించడం చేతకాదు. ప్రతీకారం తీర్చుకోవాలి? ఎవరిమీదో తెలియదు.

వ్యవస్థని అస్తవ్యస్థం చేయాలి - తలకిందులు చేయాలి - ఎవడు రాజో, ఎవడు మంత్రో, ఎవడు సైనికుడో, ఎవడు పండితుడో, ఎవడు పామరుడో ఎవరికీ అర్థం కాకూడదు - కలగాపులగం చేసెయ్యాలి.

ఈ పరిస్థితులలో ఒక రోజు ప్రభుదాసు కలిశాడు.

వేషం, డాబు, దర్పం - పోల్చుకోలేకపోయాను - చిన్నప్పటి స్నేహితుడు-

" ఏం చేస్తున్నావురా?"

"వ్యాపారం ఎలా అని అడగొద్దు ప్రశ్నింగు కాదు - సారా వ్యాపారము కాదు - నెలకి ఇరవై, ముప్పైవేలు ఆదాయం"

మాటల మీద వాడే చెప్పాడు--

వరల్డ్ క్రిస్టియన్ ఫోరమ్ అనేది ఒక పాడి ఆవు. ఇక్కడి అంగన్‌వాడీ రికార్డ్స్ చూపించి అవన్నీ వీళ్ళే చేస్తున్నామని చెబుతారు. ప్రతివూర్లో ఒక యువజన సంఘం, మహిళా సంఘం, వీలయితే గ్రామాభివృద్ధి సంఘం - వీటికి రికార్డ్స్ పెడతారు - కమీషన్ల కొద్దీ ఎమ్మార్వోలు, ఎమ్మెల్యేలు, లోకల్ నాయకులు సర్టిఫై చేస్తారు. ఒకటి

మిగతా 13 పేజీలో

95

కీళ్ళవాతం తగ్గించే పొత్తి దుంప

పొత్తి దుంప, అడవి నాభి, అగ్ని శిఖ, కాలప గడ్డ, నాగేటి పణత గడ్డ అనే పేర్లతో పిలిచే ఈ మొక్కను సంస్కృతంలో 'లాంగలిక', 'అగ్ని శిఖ', 'అగ్ని ముఖి', 'హరి ప్రియ', 'లాంగులి', వ్రణ హరిత' అనే పేర్లతో పిలుస్తారు. ఆంగ్లంలో దీనికి చాలా సుందర మైన పేర్లున్నాయి – సుపర్బ్ లిల్లీ, గ్లోరీలల్లీ, క్లయింబింగ్ లిల్లీ అని పిలుస్తారు.

శాస్త్రీయంగా పొత్తి దుంపను 'గ్లోరియోసా సుపర్బా' అని అంటారు. ఇది 'లిలియేసి' కుటుంబానికి చెందినది. సామాన్యంగా చిట్టడవులలో, చెట్ల కొమ్మలకు చుట్టుకొని పెరుగుతుంది. బాగా పెరిగిన మొక్క రెండు మీటర్ల వరకు వుంటుంది. పత్రాల కొనలు, మలి తీగ లాగా ఏర్పడి, ఆధారాన్ని అంటి పెట్టుకొని, పైకి ఎగబాకుతాయి. మొక్క పుష్పాలు, అతి సుందరంగా వుంటాయి. మొక్కంతా చాలా విషపూరిత మయినందున, పుష్పాల దగ్గరికి పోతే, 'కండ్ల కలక వస్తుందని' హెచ్చరించి, దూరంగా వుంచుతారు. పుష్పాలు లిల్లీ పూలలాగానే చాలా పెద్దవిగా వుండి, ఎరుపు, నారింజ, పసుపు రంగులు కలిసి వుంటాయి. దీనిని ఇళ్ళలో పెంచరు. మన దేశంలో సుముద్ర తీర రాష్ట్రాలయిన మహారాష్ట్ర, గుజరాత్, కర్నాటక, ఆంధ్రప్రదేశ్‌లలో ఎక్కువగా పెరుగుతుంది.

ఈ మొక్క వేరులో రెండు రకాల రసాన్లు చేదుగా వున్న ఆల్కలాయిడ్లు 'సుపర్బైన్', 'గ్లోరియోజిన్' అనేవి వున్నాయి. ఇవే గాక కీళ్ళవాతం, క్యాన్సర్ తగ్గించే 'కాల్చిసిన్' అనే పదార్ధమున్నదని కనుగొన్నారు,

ఆయుర్వేదంలో ఈ మొక్కకు కటు-రసము, తీక్ష-ఉష్ణము, కటు-విపాకము, పాము విషహార, చర్మ వ్యాధి హార, గర్భ పాత లక్షణాలున్నట్లు

పేర్కొంన్నారు.

సప్త విషాలలో పొత్తి దుంప ఒకటిగా చేర్చబడింది. గర్భ పాత లక్షణాలున్నా దీని ఉపయోగం అపాయంతో కూడకున్నదని తెలుసబడింది. ప్రస్తుతం ప్రపంచ మార్కెట్‌లో గిరాకి వున్న మొక్క ఇది. అంతరించి పోతున్న మందు మొక్కగా తక్షణం రక్షించి, పెంచవలసిన మొక్కగా కూడా దీనిని గుర్తించారు. దీని దుంపవేర్లను, ఆధునిక వైద్యంలో కీళ్ళవాతం, క్యాన్సర్ తగ్గించే ఔషధాలలో ఉపయోగిస్తున్నారు. అందువల్లనే ఈ దుంపలకు గిరాకి పెరిగి అక్రమ రవాణా విరివిగా జరుగుతూ వుంది. ఇతర దేశాలకు ఎగుమతి అవుతున్నందున ప్రస్తుతం దీని గడ్డలు మన దేశీయ వైద్య ఉపయోగానికి దొరకడం లేదు. దొరికినా చాలా ఖరీదు చేసి కొనవలసి వస్తున్నది. ఇలాగే కొనసాగితే కొంత కాలానికి ఇది అదృశ్యమయ్యే ప్రమాదముంది. ఇటువంటి పరిస్థితులలో, ఈ మధ్యనే ఆధునిక వైద్య పరిశోధనలలో, దుంప వేరు కన్నా విత్తనాలు ఎక్కువగా ఔషధ ప్రాముఖ్యం కలిగి 'కాల్చిసన్' శాతం ఎక్కువగా వున్నట్లు కనుగొన్నారు. ఇక మనం ఊపిరి పీల్చుకోవచ్చు. ఈ దుంపలను సాగుచేసి, డబ్బు సంపాదించడమే గాక అదృశ్యమయ్యే స్థితి నుంచి, సాగుదలకు తేవచ్చు. మన రాష్ట్రంలోని నర్సరీలు ఇక 'పొత్తి దుంప' సాగు ఇంటర్ క్రాప్‌గా చేపట్టవచ్చు.

దేశీయ వైద్యం ఉపయోగాలు :

యోగ రత్నాకరంలో దీన్ని 'లాంగలి' అంటే నాగేటి పణత గడ్డగా పేర్కొన్నారు. దీని వేరు నాగలి లాగా వుంటుందని అర్ధం. ఈ దుంప వేరును ఒకరోజు గోమూత్రంలో నానబెట్టి, భావన చేస్తే, శుద్ధి అయి, దాని విష స్వభావం పోతుందని ఔషధోపయుక్తమయి కుష్ఠు, వాపులు, మూలవ్యాధి (మొలంది), దీర్ఘకాలిక వ్రణాలు (క్యాన్సర్ ?) హరించడానికి ఉపయోగ పడుతుందని పేర్కొన్నారు.

విష పురుగులు, పాము, తేలు కరిచినప్పుడు వేరు నూరి పైన పట్టు వేస్తే మంచి గుణం వుంటుందని అంటారు. వేరును ముక్కలు చేసి, ఉప్పు వేసిన, మజ్జిగలో ఊరబెట్టి 4–5 రోజుల తరువాత తీసి, ఎండబెడితే దాని విష ప్రభావం పోతుందని అంటారు (దేశీయ వైద్యం). పై రకంగా చేసిన వేరు నూరి నాగుపాము కరిచిన వ్యక్తికి కడుపులోకి ఇస్తే, విషం దిగిపోతుందని అంటారు. వేరు పొడిచేసి (భావన చేసినది) రెండు చిటికెలు తేనెలో ఇస్తే గనేరియా వ్యాధి తగ్గుతుంది. మోతాదు ఎక్కువయితే ఇది విషపూరితము. వేరు నూరి మూల వ్యాధి పిలకల పైన, ఎంతకూ తగ్గని వ్రణాల పైన పైపూతగా వాడుతారు.

మన దేశీయ వైద్యంలో కీళ్ళవాతం క్యాన్సరు తగ్గించే ప్రక్రియలు చేపట్టినట్లు లేదు. ఆధునిక వైద్యంలోనే ఈ మొక్క నుంచి తీసిన 'కాల్చిసిన్'ను ఉపయోగిస్తున్నారు.

ఈ 'కాల్చిసిన్' అనే పదార్థం, కణాల విభజన జరిగేటప్పుడు, క్రోమోజోముల సంఖ్యను రెండింతలు చేసి, కణ విభజనను నిలుపుదల చేస్తుంది. దీనికీ గౌట్ వ్యాధి (కీళ్ళవాతం)కీ ఏమీ సంబంధముందో చాలాకాలం వరకూ శాస్త్రజ్ఞులకు అంతుబట్టని విషయం. గుడ్‌మాన్ మరియు గిల్‌మాన్ అనే శాస్త్రజ్ఞులు 1930లో పై విషయాన్ని పరిశోధించి నిర్ధారించారు. ఆ తరువాతనే పొత్తి దుంప ప్రాముఖ్యం పెరిగింది. ఈ మొక్కలను సాగు చేయడం ప్రారంభిస్తే, అపురూపమైన మొక్కను వృద్ధి చేయడమే గాక, అధిక లాభాలు గడించవచ్చు.

(గమనిక : ఈ మొక్కను గృహ వైద్యంగా ఉపయోగించ రాదు.)

–డా యస్. వేదవతి.

మనిషి గెలిచాడు

12వ పేజీ తరువాయి

రెండు అప్పటికే 'రంగం'లో ఉన్న సేవా సంస్థలు రెకమెండ్ చేస్తాయి – డబ్బుల వరద

చర్చికి వెళ్ళాలి – డబ్బుల కోసం – కాని క్రిస్టియన్లని కాదు – రిజర్వేషన్ల కోసం ఒకే దెబ్బకి రెండు పిట్టలు–

"మన జాతోళ్ళే మన పెట్టుబడి"నన్నాడు ప్రభుదాసు.

కన్నతల్లికి బ్రోకరీగిరి చేసే వాళ్ళా అగుపించాడు

ఈ మాటే హైమతో అంటే 'చేతకానితనం' అంది వాళ్ళ నాన్న సమర్థింపు అందులో తప్పేముంది?

గుడికెళ్తే ఏమన్నా కిరీటం పెడతున్నారా? శఠగోపం పెట్టి పంపిస్తారు.

అవసరం కొద్దీ కులాలు, మతాలు జనరలైజేషన్!!

వారం కిందట సుబ్బారెడ్డి చెప్పిన విషయం మెదలుతోంది.

సుబ్బారెడ్డి ఇంజనీరింగ్ కాలేజి లెక్చరర్ వాళ్ళనాన్న మెడికల్ కాలేజి రిటైర్డ్ ప్రొఫెసర్. తల్లి ఏదో ఆఫీసులో గెజిటెడ్ ఆఫీసరు లక్షల్లో ఆస్తి – కోట్లక్కూడా చేరివుండొచ్చు.

" ఈ రోజుల్లో ఉద్యోగాలు దొరికేది కష్టమయింది శ్రీనివాస్!

అందుకే నేనొక పని చేద్దామనుకుంటున్నా! నీ సహాయం కావాలి సీక్రెట్!"

వున్న ఒకే ఒక కొడుకుని ఊర్లో ఎవరికన్నా దత్తు ఇచ్చినట్లు రికార్డ్సు సృష్టించాలి. ఆ పిల్లవాడు ఆయనింట్లోనే పెరుగుతాడు. రిజర్వేషన్ కోసం ఎస్సీ తండ్రి అవసరాలకు అసలు తండ్రి!

అందమైన మనుషుల వికృత మానసిక రూపాలకు ఆశ్చర్యపడ్డాను. లోకమంతా యింతేనా? భయపడ్డాను–

ఆలోచిస్తానన్నాను–

ఆలోచించవద్దన్నది హైమ – పదివేలు ఊరకే వస్తాయా? అంది నేను చేస్తున్నది ద్రోహం కాదా? మోసం కాదా?

ఇంతకాలం నిజాయితీగానే బతికావు – లోకం, కనీసం నీజాతైనా బాగుపడిందా? ప్రభుదాసు మోసాన్ని అరికడతావా?

గవర్నమెంట్ అధికారులు సంక్షేమ పథకాల్లో తమ క్షేమపథకాలు రచిస్తుంటే అరికడుతున్నావా?

ఐయ్యే ఎస్సుల స్థాయిలో చేయగలిగి చేస్తే పోటీకొస్తారని వేరే వర్గంలో చేరిపోయిన ద్రోహులను శిక్షిస్తున్నారా?

ఏం చేయగల్గుతున్నావ్?

'ఏమీ అసమర్థత – చేతకానితనం' – సర్టిఫికేట్.

తెగించాను – డాక్యుమెంట్లు తీసుకున్నాను.

ఎవరికీ తెలియకుండా కేశవ్న మామకు చెప్పి సంతకాలు చేయించుకువస్తానని బయల్దేరి వచ్చాను.

తప్పు చేస్తున్నావా? ఏం తప్పు? ప్రపంచంలో ప్రతి ఒక్కడూ ఎదుటవాణ్ణి దోచుకొనేవాడే? నీవెందుకు కాకూడదు? దోపిడీని ఆపగల శక్తివుందా? ఏం కూడగట్టలేవా?

తనకా నాయకత్వ లక్షణాలు ఉన్నాయా?

ఆ అనుమానమే చెబుతోంది – లేవని!

– ఎలాగూ దోపిడీని ఆపలేనప్పుడు నావంతు నేనూ తీస్కుంటాను – తప్పేమిటి?

కాని – నీవాళ్ళు–

ఆ నావాళ్ళే! అయితే–

ఎలాగూ నాచేతిలో కాకపోతే ఇంకోరి చేతిలో–

నా చేతిలోనే అయితే నాకూ లాభం కదా! కమాన్ డార్విన్ కమాన్!!

తెల్లగా తెల్లవారింది

"మంచం లోపలేస్కుని పండుకోరా! నలుగురు తిరుగులాడే దోవ" అంది అమ్మ.

ఇంట్లో పడుకుని కళ్ళు మూసుకున్నాను.

* * * *

టప్ టప్ టప్ మని చప్పుడవుతుంటే మెలకువ వచ్చింది.

అమ్మ రొట్టెలు కొడుతోంది. ప్రక్కనే ఘాటుగా మసాలా వాసన వస్తోంది. నేను లేవడం చూసి అమ్మ–

"శీనా! రొట్టె, మామొంకాయ చేస్తావుండ. బేరీవ పోయి పావం చేసిరా పో! సల్లగయితే బాగుండవు" అంది.

నాయిష్టాలను అమ్మ మర్చిపోదు – అనుకుంటూనే–

"అమ్మా! కేశవ్నమామ ఇంట్లోనే వుంటాడా! అడిగాను.

"యాడికి పోతాడురా పాపం. పక్షవాత మొచ్చి మంచంలోనే పడుండాడు"

ఉన్న ఒక్క కూతురు ఎవరో మెకానిక్కుతో లేచిపోయినప్పటి నుంచి ఆ అమ్మాయి కిష్టమైన రేడియోను దగ్గరే పెట్టుకొని వెర్రిచూపులు చూస్తూ పండుకోనుంటాడు – ఎవరయినా పోతే కళ్ళతోనే పలకరింపులు. సుబ్బారెడ్డి ముందే హెచ్చరించాడు–

"జాగర్త శీనివాస్! కొందరు దత్తత తీసుకున్నట్టే తీసుకుని అయితే మా ఇంట్లోనే వదిలెయ్, లేకపోతే డబ్బులన్నా తియ్ అంటూ బ్లాక్‌మెయిల్ చేస్తుంటారు. నీలయినంత ముసలోళ్ళు రేపో, ఎల్లుండో పోయే వాళ్ళయితే మరీ మంచిది. ఇవిగో ఎస్సీఫార్మ్‌లు సంతకాలు పెట్టుకొనిరా!"

మంచందిగి బద్దకంగా వళ్ళు విరుచుకుని బయటకొచ్చాను.

మూడు నాలుగిళ్ళల్లో చిత్రమంజరి స్రోత లవలరిస్తోంది.

మారెప్ప యింటికి రెండిళ్ళవతల అంగన్‌వాడి పిల్లల గొడవ అలల్లాగా వినిపిస్తోంది.

బాత్రూమ్ కెళ్ళాను – కింద నాపరాయి, నాలుగు పక్కలా ఆరడగుల తడికెలు –

హైమ ఇక్కడకు రాకపోవడానికి యిదీ ఒక కారణమే!

త్వరత్వరగా అన్ని పనులు పూర్తిచేసుకుని పేపర్లనీ తీసుకుని " నాయనెక్కడికి పోయినాడు" అడిగాను–

"ఏదో కోరట్లో నాయిదా వుందని తిప్పన్న పిల్చక పోయినాడు. వచ్చాల్దాంక వుండమన్నాడు"

పరేషని కేశవ్న మామ ఇంటివైపు అడుగులేస్తున్నాను–

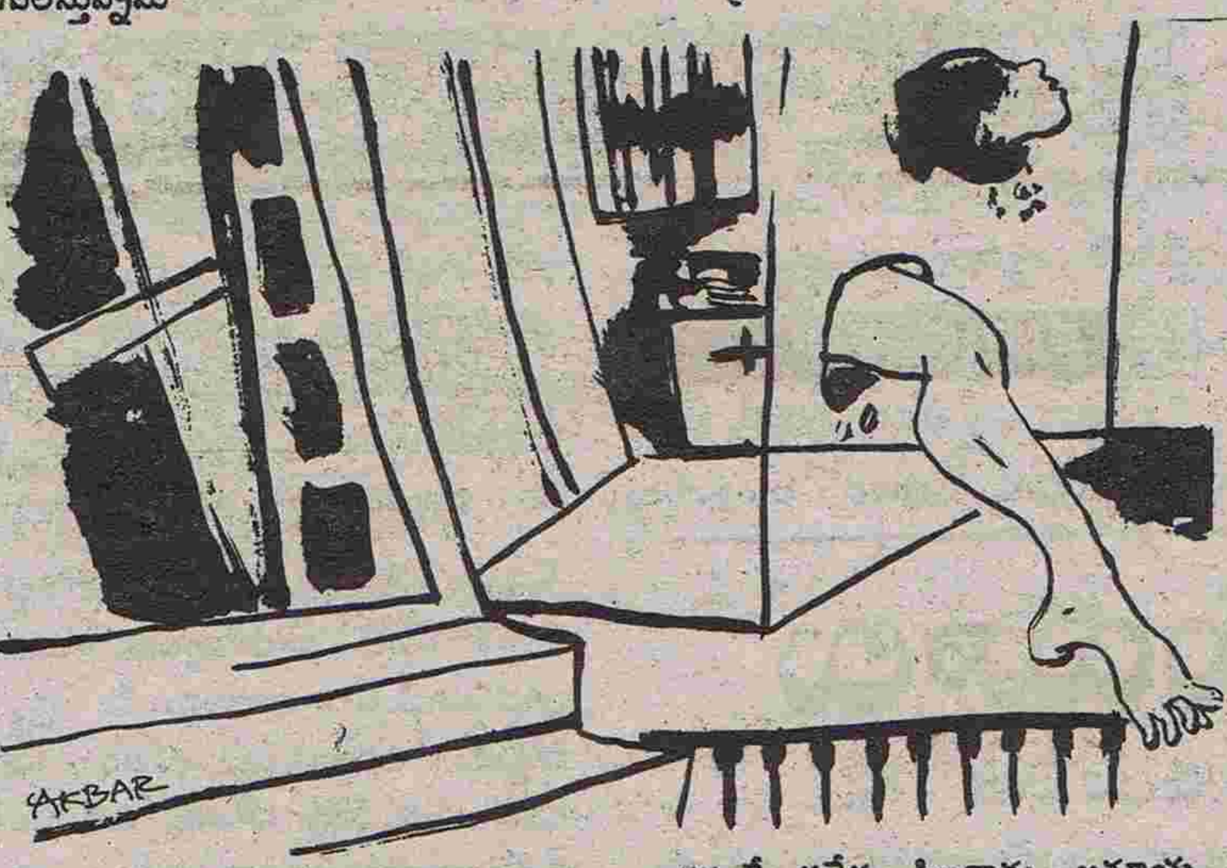

పిల్లలందిరినీ లైన్లో మంచోబెట్టి అందరికీ పిడికిళ్ళ నిండా పిండి పెడుతోంది ఆయమ్మ.

దాటి నాలుగడుగులు వేశానో లేదో– ఒక పిల్లవాడు గట్టిగా కేకలేసి ఏడవడం వినిపించి వెనక్కి తిరిగాను–

నారమ్మ కొడుకు కాబోలు – ఏడుస్తుంటే బయటకొచ్చింది నారమ్మ.

"ఏవురు నాయనా? ఎందుకేడుస్తావుండావు? ఎవ్వర్రా కొట్టింది"?

వాడుతల అడ్డంగా వూపి కళ్ళు నలుముకుంటూ చెప్పాడు–

'రంగస్వామి పిండి కండ్లలోకి ఊదినాడు – నారమ్మ తిట్లులంకించుకొంది.

"ఒరేయ్ దొంగనాబట్ట! కడువులోకి తినేది కండ్లలోకి కొడితివి గదరా! నీకు ధూమూ తగల – నీనోట్లో నాశాడు బొయ్య! బిడ్డని అన్యాయంగ ఏడిపిస్తివి గదరా! మళ్ళరా ఇంటి కాడికి! కాళ్లు, చేతులు యిరగ్గొడతా!"

ఉన్నట్టుండి నాకాళ్ళు చేతులు చల్లబడ్డాయి.

ఆమె తిట్టిన తిట్లు నేనే తింటున్నట్టు ఫీలయ్యాను–

కంట్లో పొడి కొట్టినందుకు రంగసామిని ఆమె శాపనార్ధాలు పెడుతుంటే తోటి వాళ్ళందరి కళ్ళల్లో కారం కొడుతున్నందుకు నా జాతి మొత్తం ఆమె రూపంలో తిడుతున్నట్టు అనిపించింది.

సన్నగా శరీరం వణుకుతోంది. తప్పు చేస్తున్నావా?

ఇంత తెగించినా ఇంకా ఎందుకీ ఆలోచనలు?

మంచి నిర్ణయమే అని దృఢంగా ఎందుకు నమ్మలేకపోతున్నాను– లేదు ఏదో ఒకటి చేయాలి–

తెగించినపుడే అదిసాధ్యం – నన్నెవరూ అడ్డుకోలేరు – ముందుకు అడుగువేయబోయాను.

" ఏం శీనూ ఎప్పుడొస్తివి?" పరిచయమైన గొంతు ప్రాణంతీసిన గొంతు ఉలిగప్పసారు!

ప్రక్కనే పదేళ్ళ పిల్లవాడు అమాయకంగా అంగన్‌వాడీ పిల్లలకేసి చూస్తూ నిలుచున్నాడు.

"నమస్తేసార్" వినయంగా మనఃస్ఫూర్తిగా నమస్కరించాను.

"బాగున్నారా? ఎవరీ పిల్లోడు? డాక్టరు దగ్గర చూపించుకుంటున్నారా?"

ఆత్మీయమైన పరామర్శ.

అన్నిటికీ చిర్నవ్వుతో తల ఊపుతూ–

"మోటారు ఆడినంతసేపు ఆడింది. పార్ట్సు అరిగిపోతా వుండాయి. కొత్త వెయ్యలేము గదా! డాక్టర్లయినా పాపమేం జేస్తారు!" ఒక్క క్షణం నిట్టూర్చి మళ్ళీ ఉత్సాహాన్ని మొహంలోకి తెచ్చుకుని–

"నిన్న ఇంటికి పోయుంటి– ఊరికే బయల్దేరావని హైమ చెప్పింది రాత్రి వచ్చేకాటికి చానా పొద్దుపోయింది. ఎందుకుతియ్ అని ఇప్పుడే మీ ఇంటికే వస్తాంటి."

"నేనే వస్తుంటి గద్సార్! కేశవ్న మామ ఇంటికి పోయి అట్లే మీకాడికి వస్తామనుంటి" నిశ్శబ్దం మళ్ళీ ఆయనే–

"ఏం లేదు శీనూ! ఈ పిల్లోడు మన మాలంజనయ్య లేడా దుబ్బన్న అల్లుడు – వాడికొడుకు అంజనయ్య, వాడి పెండ్లాము యాక్సిడెంటులో పోయినప్పటి నుంచీ మేనత్తే సాకి సంతరిస్తాంది. ఆయమ్మ మొన్న నావల్ల కాద్సారూ అని నాకు అంటించింది వీణ్ణి – ఆర్నెల్లయిందిఃఆయమ్మ అజాపజా తేలీదు. నీకు తెలుసుగదా నేను రేవు జనవరికి రిటైరయితుండా! అయినమ్మట్నే సర్వీసులో చేరతా! ఇంకొడ చేరితే ఏ పొద్దెక్కడుంటావో నాకే తెలియదు వీడు చూస్తే చదువులో చానా ఉషారుగున్నాడు. అంతా నీ మాదిరే టౌన్లో ఎస్సీ హాస్టల్లో చేర్పిస్తాము. అట్టేనీకు చెబితే అప్పడప్పుడు చూసొస్తుంటావు అని నిన్న నీకొడికి రావడం" ముగించి నావైపు చూస్తూ నిల్చున్నాడు ఉలిగప్పసారు.

తీవ్రమైన ఆలోచనల్లో తెగించి ముందుకడుగేసిన సమయంలో ఇప్పుడు మనసు పరిపరి విధాలా పోతోంది. జ్ఞాపకాలు తవ్వుతోంది. వివేకాన్ని తడుతోంది. పైకి లేచిన త్రాసుపళ్ళెంలో మానవతా భారాన్ని పెంచుతూ పోతోంది. ఆ అబ్బాయితో ఇరవై యేళ్ళ కిందట నా ముఖం ప్రతిబింబిస్తోంది.

ఇప్పుడు హాస్టల్లో చేరే ఆ అబ్బాయి మళ్ళీ నాలాగే అవమానాలు, అగ్నిపరీక్షలు, పరాభవాలు పొందీ పొందీ మనసంతా ద్వేషంతో, రోషంతో చివరికి నిస్సహాయతతో కాదు కాకూడదు కాని అవకుండా ఎలా వుంటుంది. వీటికి కాన్వెంట్లో చదువుతున్న నాకొడుకే పోటీ అవుతాడే ఒక్కక్షణం

చేతిలోని కాగితాలవేపు చూశాను. నా కొడుకే కాదు కేశవ్న దత్తు కొడుకు రూపంలో సుబ్బారెడ్డి కొడుకూ వీడికి పోటీనే!

నేను పొందిన అవజయాలు వీడికి ఎదురుకాకూడదు.

నానిస్సహాయత వీడి దరి చేరకూడదు. నాలో పేరుకున్న కసి వీడినంటకూడదు. నేను పొందలేనిది వీడి ద్వారా పొందాలి. వీణ్ణి అందుకు తయారు చేయాలి.

ఒక నిర్ణయాన్ని కొచ్చాను. అమలు సాధ్యమా?

తెగించిన ఊపులో ఉన్నవాణ్ణి! సాధ్యం కానిదంటూ ఏదీ వుండదు.

కొన్ని ఏళ్ళుగా పేరుకుపోయిన మలినాలన్నీ మనసు లోంచి మాయమై మనసు తేలికవుతున్న భావన. "ఏం శీనూ మాట్లాడవ్ ఇబ్బందయితే వద్దులే" సార్ అన్నాడు.

ఉలిగప్పసార్ వేపు చూస్తూ ఉద్వేగంతో చెప్పాను.

"సార్! ఆ అబ్బాయిని నేను దత్తు తీసుకుంటాను ఇవిగో ఫారాలు రాస్తాం రండి."

వచ్చేవారం కథ

వరద

– మద్దూరి నగేష్‌బాబు